

LUND
UNIVERSITY

En kvalitativ undersøkelse av eldre menneskers medievaner

Hanne Dagmar Aarhus Larsen.

MKVA22 Medie- og kommunikasjonsvitenskap

Institusjonen for kommunikasjon og medier, Lunds universitet.

Høstterminen 2014

Handleder: Carolina Martinez

Abstrakt

I denne studien undersøkes medievaner til eldre mennesker mellom 61 og 86 år med hovedfokus på deres internettkonsumpsjon. Gjennom seks kvalitative intervjuer undersøkes dette med bakgrunn i Digital literacy, oversatt til Medie og informasjonskunnighet. Gjennom Meningsstolkning tolkes svarene utfra kunnskapen hentet fra medie og informasjonskunnighet. Studiet ønsker å øke forståelsen til hvordan de eldre tar i mot dette digitale mediet og hvordan de selv opplever det å ta i bruk internett. Undersøkelsene vil forsøke å finne ut av eventuelle fordeler og bakdeler den eldre generasjonene ser med mediet og hva slags rolle de har som internettbrukere. Studien forsøker å få en opplevelse av hvordan deres internettkonsumpsjon ser ut gjennom spørsmål stilt til de seks intervjupersonene. Det viser seg at de eldre i denne gruppen mener at de har både en vilje og et potensial til å ta imot internett, tross sin høye alder, men at det heller savnes en integrering av den eldre generasjonen inn i den digitale samtiden.

Nøkkelord: Meningsstolkning, Digital literacy, Medie og inofrmasjonskunnighet, kvalitative intervjuer, Eldre mennesker, Internett, digitalisering

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	4
2. Mål og Problemstilling	4
3. Metode	5
3.1 Avgrensinger	5
3.2 Kvalitative intervjuer	5
3.3 Utvalg og utførelse	6
3.4 Metodebeskrivelse	7
3.5 Alternative fremgangsmåter	8
4. Teori	9
4.1 Forskningsartikler	10
5. Intervjupersonene	12
6. Analysen	14
6.1 Alder som konsekvens	14
6.2 Digitale Gjøremaal	19
6.3 Kompetanse	21
7. Sluttetdiskusjon	25
8. Kilder	26
8.1 Trykte kilder	26
8.2 Elektroniske kilder	26
8.3 Notat	27
9. Bilag	28

1. Bakgrunn

I denne oppgaven skal jeg studere eldre menneskers medievaner med fokus spesielt på deres internettforbruk. Med tanke på den demografiske gruppen jeg vil være i kontakt med, vil jeg ha hovedfokus på hva slags begrensninger alder kan føre med seg når det handler om internettkonsumpsjon, videre målet med konsumpsjonen når det gjøres, og bruken av verktøyene informasjonssider og kommunikasjon. Jeg ønsker å få en økt forståelse for hvordan den gruppen som jeg har undersøkt, tar imot internett som et hverdagslig instrument. Digital literacy, oversatt til norsk, media og informasjonskunnskap, eller forkortet til MIK, er ferdigheter og kunnskapen om digitale medier, og er den teoretiske grunnen i oppgaven. Eldre menneskers medieforbruk er fra den vitenskapelige vinkelen er relevant å studere for å få en mer allsidig forståelse for eldre menneskers rolle og som mottagergruppe innom mediekonsumpsjon. Gjennom å se den digitale verden fra de eldre sitt ståsted, ønsker jeg som forsker få en bedre forståelse for hvordan eldre selv opplever dette mediet som på grunn av sitt gedigne bruksområde fungerer som en politisk virkemiddel i samfunnet. Ved å se det i et større samfunnsperspektiv kan den eldre gruppen av mennesker settes i kontrast med andre mediekonsumerende grupper. Eldre mennesker beskrives ofte som en homogen gruppe når man utvikler teknologiske hjelpemidler for dem (Forskning.no 06.08.14), men de, som andre grupper, består av mange enkeltindivider. De er riktig nok i fellesskapet definert av sin alder, men samtidig finnes mange ulike personligheter i denne aldersgruppen som i andre aldersgrupper. En rapport Svenska Statistiska Centralbyrån ga ut i 2009 viste at 18% av befolkningen var over 65 år. Det var samtidig forventet at i slutten av prognoseperioden, i 2060, skulle antallet over 65 år ha steget til 25% av befolkningen (SCB, Demografiska rapporter, 2009:1, Sveriges framtida befolkning, 11). Det gir en meget god grunn til å undersøke denne gruppens internettkonsumpsjon da de vokser sterkt som folkegruppe generelt. Relativt sett kan eldre som gruppe kvantitativt bli en like viktig deltager i samfunnsutviklingen som den yngre folkegruppen.

2. Mål og Problemstilling

Målet med dette studie er å se eventuelle risikoer med grupper som havner bakpå og hvilket krav som stilles til disse gruppene, i en digitalisering av samfunnet. I denne undersøkelsen er det gruppen bestående av eldre mennesker som er i fokus. Gjennom kvalitative intervjuer vil studien forsøke å få en forståelse for opplevelsen av nye medier, hovedsakelig internett, og

opplevelsen av de krav som stilles i skyggen av dette. Med fokus på faktorer som deres høye alder fører med seg i forhold til hvordan de håndterer en digitalisering som vi står ovenfor i dag.

Undersøkelsen vil ta utgangspunkt i tre problemstillinger som har hentet inspirasjon fra tidligere forskning innom eldre sin digitale kompetanse:

1. Oppfattes internett som et alders- og generasjonspreget medium sett gjennom den eldre gruppen sine øyne?
2. Hvordan tar den eldre gruppen imot informasjonssider og kommunikasjonsmidlene som internett tilbyr?
3. Hva er den eldre gruppens mål med konsumpsjonen, deres delaktighet og nyttinghet?

3. Metode

3.1 Avgrensinger

I valget av informanter som skulle intervjues og gi det empiriske materialet, har jeg valgt å fokusere på den delen av aldersgruppen som ga inntrykk av å være personer med en god helse, med positive helsefaktorer i den forstand at de var uavhengig av helsevesenets omsorg. Med et innledende spørsmål som gjaldt det konkrete emnet, internettbruk, fant jeg også gjennom dette ut av hvem som ville være aktuelt å ha med i min undersøkelse (Brinkmann, Kvale 2009:150). Inngangsspørsmålet mitt som lød som følger: ”Bruker De internett og data?”, et spørsmål jeg var avhengig av å få et, ja, på for å kunne gå videre med intervjuet. Definisjonen av hva som går under kategorien ”eldre” kan diskuteres å være subjektivt og ikke minst individuelt. I intervjuene gjort til denne undersøkelsen befinner ”de eldre” seg i aldersgruppen 61 år til eldste på 86 år. Begrepet ”eldre mennesker” vil karakterisere mennesker som har passert en alder på 60 år (Schäffer 2007:2). Avgrensingen i alder hadde jeg ikke satt noen ramme for på forhånd, men det ble snarer et resultat av at dette var mennesker som befant seg på de stedene for eldre mennesker som jeg fikk anledning til å oppsøke i Lund. Intervjupersonene kommer til å referer til som ”informanter”, og ”intervjuperson”. Etersom personene jeg har intervjuet prater svensk vil derfor også intervjusitater stå i deres eget språk, svensk.

3.2 Kvalitative intervjuer

Med eldre personer som målgruppe ser jeg kvalitative intervjuer som en passende intervjuteknikk. Dette mener jeg er passende på grunn av at en samtale med fysisk

tilstedeværelse fra både meg som intervjuer og intervjupersonen tilfører en relabilitet til informasjonen jeg senere legger frem. Med tanke på at det er eldre mennesker jeg intervjuer vet jeg av erfaring at eldre personers ønske om, og vilje til å besvare og å være i kontakt med en undersøkelse øker når de får treffe personen som står bak. Det er altså her jeg får materiale til studien, i mine kvalitative intervjuer med de eldre og inspirasjon hentet fra de tre forskningsartiklene. Intervjuene er et verktøy for å få tilgang på målgruppens tolkninger av medietekster, i denne forskningen, mediet internett (Ekström, Larsson 2010:310). Kvalitative intervjuer minimerer risiko for definisjonsproblematikk da respondentene også kan be meg om for eksempel tydeliggjøring av eventuelle uklarheter. Fordelen med kvalitative intervjuer er at det også er en metode som kan være med på å øke informasjonsverdi og en grunn for mer fullstendige oppfatninger. Intervjuene har blitt laget og utført med strukturerte, faste spørsmål til hver enkelt jeg intervjuer i en bestemt rekkefølge. Dette motiveres med at strukturerte intervjuer gjør at det blir lettere å se helheten gjennomgående i intervjuene når materialet senere skal behandles. Når jeg som intervjuer, tar i bruk strukturerte spørsmål, har jeg selv kontrollen på intervjuet, og jeg kan gå videre til neste spørsmål om jeg ser at respondenten leder inn på andre emner (Brinkmann, Kvale 2009:151). Anledningen til at jeg også har hatt et ønske om rom for oppfølgingsspørsmål, er at jeg vil unngå eventuell definisjonsproblematikk og få så utførlige svar som mulig (Östbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013:102)

3.3 Utvalg og utførelse

Jeg har intervjuet mennesker på plasser som jeg på forhånd har fått kunnskapen om at de vistest. Målgruppen har vært menn og kvinner i alderen 60-90 år, informantene har blitt valgt ut i form av et variasjonsutvalg slik at en spredning i utvalget mitt ville bli resultatet (Ekström, Larsson 2010:61). Intervjuene har primært tatt plass på cafeer, men også bibliotek, da det er disse plassene jeg tidligere har erfart stor tilstedeværelse fra den eldre generasjonen og derfor oppsøkte. I min rolle som intervjuer hadde jeg på forhånd skaffet meg kompetanse og innsikt i eldre menneskers internettkonsumpsjon for å få en omfattende grunn til å best mulig gjennomføre forskningen (Östbye, Knapskog, Helland, & Larsen 2013:104). Jeg forberedte spørsmål som jeg tok med meg elektronisk på min bærbare data, slik at nedskrivning av svar ville gå smidig og være lett tilgjengelig å gjøre. Hvert intervju startet med å stille ”oppvarmningsspørsmål” om bakgrunnen til informantene, så gikk jeg videre med spørsmål som lette etter grunnlag til å kunne svare på forskningsspørsmålene jeg satte meg. Underveis skrev jeg svarene inn under spørsmålene i mitt elektroniske medbragte dokument.

Intervjuene tok plass innom et tidsrom på 10-15 minutter. Jeg satte meg ned sammen med personene i fokus og forsøkte å få til en samtale gjennom å stille spørsmålene jeg stilte dem.

3.4 Metodebeskrivelse

For å tolke de kvalitative intervjuene tar jeg i bruk meningstolkning. Dette innebærer at jeg ser på intervjuansvarene jeg har samlet sammen og gjør en tolkning med bakgrunnskunnskap teorien medie- og informasjonskunnskap. Dette for å kunne forstå hva eldre i intervjugruppen mener om teknikken som er en del av de fleste sin hverdag, ikke bare gjennom å intervju dem, men også å forstå hva disse intervjuansvarene kan bety sammenstilt med den medie- og informasjonskunnskap som jeg på forhånd har tatt inn. Tolkninger av mening i intervjutekst går ut på en strukturering av den manifeste meningen i det som sies, til en dypere og en mer kritisk tolkning av teksten i sin helhet. Det går ut på at fra en tolkers sted, min rolle i denne oppgaven, å oppdage og beskrive relasjoner som ikke fremtreder umiddelbart i denne teksten (Kvale & Brinkmann 2009: 223). Altså har jeg for å tolke materialet som har blitt samlet inn, valgt meg ut konkrete deler av intervjuene. Det har vært viktig og holde seg objektiv i rollen som intervjuer for å få en åpen analyse som ikke skal tyde på en forutinntatt standpunkt som eventuelt tar stilling til en slutsats eller oppfatning preget av forskerens egne personlige synspunkter. Man må forsøke å ikke påvirkes av egne meninger i vurderingen av intervjuobjekter og svar når du befinner deg i forskerrollen (Brinkmann, Kvale 2010:228-229). Det ble viktig å få med så mye som mulig av intervjumaterialet som var relevant for utførelsen av tolkningen for å kunne gi leseren et helhetsinntrykk av materialet som har blitt samlet inn. Også ble dette viktig for å kunne gjennomføre en undersøkelse som ville oppnå en økt forståelse for oppgavens problematikk. Jeg har sett på intervjuansvarene med et åpent sinn som både kan uttrykke positive og negative holdninger til internett, men også at det jeg har tatt frem av mitt materiale kan komplettere det som jeg har funnet mest aktuelt og dermed har plukket ut fra de utvalgte forskningsartiklene.

Ved å tolke intervjuene hermeneutisk, hvor man gjennom en tolkning av det som er underliggende i forhold til det manifeste sagt i intervjuet, leter etter den ”egentlige meningen” (Brinkmann, Kvale 2009:233), gir det en åpent innsikt til min problemstilling og målet jeg har med utførelsen av denne oppgaven. Det handler om å tolke utover det umiddelbare som gis i de intervjuedes svar, og å finne nye ulikheter, noe underliggende som kan berike tekstens mening. Det handler om å tre inn i en såkalt hermeneutisk sirkel hvor jeg vil forsøke å relatere de ulike delene i teksten til en helhet, i min sluttdiskusjon, som gir muligheten og åpner for en

ønsket dypere forståelse (Brinkmann, Kvale 2010:226). Det vil derfor være viktig for meg å plukke ut svarene til informantene som på best mulig sett kan bidra til en form for dette, for å kunne få forståelsen av hva det handler om for personen det gjelder. Det er som nevnt ikke rom for egne personlige slutsatser, men kun fokus på de utvalgte informantenes besvarelse og personlige resepsjon av internett.

3.5 Alternative fremgangsmåter

Å kombinere den kvalitative metoden med en kvantitativ også ville vært en mulighet for studien. Å kombinere kvantitativ og kvalitativ metode kan føre til at svar fra de kvalitative intervjuene blir kvantifiserbare og kan med dette presenteres i tabell eller diagramformer og føre til et større overblikk over resultater undersøkelsen kan vise til. Å kombinere disse to kan kompensere for eventuelle svakheter som vil oppstå når man bare velger en av de to overstående (Östbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013:122). Risikoen med en kvantitativ metode, som for eksempel en spørreundersøkelse er, er at man på forhånd definerer variabler og bestemmer seg for hva man leter etter før man har samlet inn svarene, noe som gjør at man ikke fokuserer på å bli informert (Östbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013:102).

Kvantitativ statistikk kan gi en klarhet med sine konkrete tall som gir en mulighet til å få et statistisk overblikk. For å få en forbedringer under nittenhundretallets mange samfunnsproblemer brukte de blant annet statistiske undersøkelser (Best 2001:12-13), men statistikk som verktøy oppleves også å ha ett dårlig rykte da det er lett å manipulere (Best 2001:5). Jeg ønsket å unngå kvantitative risikofaktorer i mitt studie da jeg ønsket å få en utøkende forståelse, der imot ikke sitte med et knippe ansiktsløse tall å lete etter firkantede svar i tabeller.

Det finnes også andre mulige metoder og verktøy jeg kunne ha brukt for å løse problemstillingen. Feltobservasjoner kunne for eksempel også være en interessant metode for et studie som dette, men på grunn av tidsomfattende faktorer som det innebærer ville det blitt vanskelig. Under feltobservasjoner skal feltnotater skrives mellom observasjonene som pågår, noe som helst skal gjøres under en lengre tid (Östbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013:109). Dette gjør at innsamlingsjobben og flere deler av gjennomføringen blir mer tidskrevende på grunn av denne omfattende metoden.

Lydopptak under intervjuets gang, for så senere å transkribere ord for ord kunne også vært et aktuelt metodevalg. Dette kunne vært med på å styrke metodens reliabilitet og studiens validitet (Östbye, Knapskog, Helland & Larsen 2013:121). Ulempen jeg så med dette var at et

innspillingsinstrument ville gjort meg tvungen til å ta hensyn til eventuelle kontrolleffekter det kunne resultert i å ha på intervjuene. Svar kan påvirkes av slike situasjonsbetingede forhold på et uønsket vis, og kunne gitt en svakhet til studiens validitet, noe som gjorde at jeg valgte bort denne metoden. Tidsrommet for intervjuene kunne blitt lengre om samtalerommet hadde funnet sted i en mer ”forskningsvennlig” atmosfære og eventuelt at jeg førte intervjuer i grupper. Et gruppeintervju kan føre med seg risikoen for at noen får rollen som opinionsleder, og dermed styres andre gruppemedlemmers svar, som videre kan resulterer i en uheldig intervjuatmosfære. Dette ville ha påvirket intervjuenes validitet til det negative. Min tanke for denne studien ble derfor at individuelle intervjuer ville avvike fra denne uheldige effekten et gruppeintervju kan føre med seg (Ehn, Löfgren 2012:158). Jeg ønsker også å få til en samtale på et personlig nivå noe jeg ser blir vanskelig i et gruppeintervju.

4. Teori

Teorien som skal fungerer som analyseverktøy for oppgaven og som jeg har forankret meg i når jeg har utført metoden, er teorien som tar for seg digital literacy, altså medie og informasjonskunnighet, dette er kunnskap, evner og oppførsel rundt digitale verktøy. Kunnskapen til dette teoretiske rammeverket kommer jeg hovedsakelig til å hente fra Ulla Carlssons bok: *Medie och informationskunnighet i Norden, en nyckel til demokrati och yttrande frihet*, 2013. Hvor hun behandler dette emnet både ved å vise til hva det er, men også spesifikt dets rolle i Sverige. Det finnes vesentlige kunnskaper som et menneske behøver for å kunne forholde seg til informasjon og kunnskap (Eckerdal, Sundin 2014:12). Det er en nødvendig nøkkelkompetanse i dagens samfunn. Globalt er det kommet til en enighet om at medie og informasjonskunnighet er en forutsetning for en utvikling i vårt demokrati. Medie og informasjonskunnighet handler om medborgerens tilgang på informasjon og kunnskap, motivasjon og mulighet, og behandler faktorene for kunnskap og ferdighet. Det gjelder blant annet kunnskap om hvordan disse mediene fungerer, og som følger av dette hvordan man selv kan ta imot og bruke de. Det handler om å ha muligheten til å kunne filtrere og sortere mellom all den kunnskapen vi har framfor oss i den digitale verden (Carlsson 2013:13).

Jeg kommer også til å bruke artikkelen skrevet av Leopold Abad, ”Mediated literacy for older people facing the digital divide” som teoretisk grunn og kilde. En artikkel hvor han blant annet skriver at det finnes to faktorer som er viktige å ta hensyn til når man undersøker eldre i forhold til internettkonsumpsjon. Den første går ut på det å se på internettkonsumentens evner innom emnet, evner som viser seg å eksistere i en mindre grad blant eldre grupper i

samfunnet. Den andre faktoren viser seg å være at det opplevde behovet for og synet på internett som en fordel, viser seg også å være lavere hos de eldre (Abad 2013:175). Leopold Abad forklarer tre teoretiske utviklingsnivåer innen medie- og informasjonskunnighet. De tre nivåene er som følger, den digitale kompetansen, digital bruk og den digitale forvandlingen. Den digitale kompetansen handler blant annet om informasjonssider og med dette altså informasjonssøkning på nettet og digitale kommunikasjonsverktøy. Den digitale bruken handler om det å fremgangsrikt kunne ha glede av å bruke egne digitale ferdigheter i livssituasjoner og bruke sin digitale kompetanse i for eksempel en jobb eller en annen spesifikk kontekst. Digital forvandling handler om at du gjennom egen kreativitet og innovativt tenkende bidrar til forandringer innen de kunnskaps- og yrkesmessige feltene i samme utøvelse som i en sosial kontekst eller personlig kontekst. Abad mener også at vi må se medie- og informasjonskunnighet i et helhetsperspektiv. Istedenfor å fokusere på den instrumentelle læringen av teknologien kan man se MIK som en del av vårt informasjonskapital som sikter på den tankemessige kapasiteten til å filtrere og bedømme informasjon, som motivasjonen til det å aktivt lete etter informasjon og å kunne applisere denne i en sosial sammenheng (Abad 2013:177). I følge Abad burde digital literacy sees i et helhetsperspektiv, noe jeg ut fra intervju spørsmålene mine, vil få mulighet til å forsøke å gjøre i min analyse.

4.1 Forskningsartikler

For å få kunnskapen jeg behøver for å både forstå, og å bruke medie- og informasjonskunnskap som en teori til mitt studie, har jeg også valgt meg tre vitenskapelige artikler som fungerer som eksempler der teorien brukes. Disse artiklene har jeg også gått utfra når jeg har valgt meg problemstillingen og de tre forskningsspørsmålene.

Den første artikkelen valgt er; "Elderly Americans and the internett: E-mail, TV news, information and entertainment websites", av Michael L. Hilt og Jeremy H Lipschultz. Denne artikkelen er interessant for mitt arbeid da den har en relevant problemstilling, og de tar i bruk en kvalitativ metode som kan ligne mitt studies metode. Artikkelen viser hvordan man kan gå frem med kvalitative intervjuer med eldre om deres mediekonsumpsjon. I studien er tema å få en tydeliggjøring av hvordan eldre tar imot internett. Denne forskningsartikkelen behandler flere typer av medier som e-mail, TV nyheter, og underholdene informative internettsider. Det er som sagt internett jeg ønsker å betone som hovedmedium, og derfor er det det som interesserer meg i denne studien. I Hilt og Lipschultz artikkel belyser de nettbaserte informasjonssider sin vekt på eldre mennesker. De tar også i sammenheng med dette opp

CMC som står for computer mediated communication, og at dette er i en utviklende fase med ”new media” teknologi som verktøy for å skape et felleskap på internett (Hilt, Lipschultz 2004:58). Dette er en utviklingsfase som i dag, ti år etter denne artikkelen ble publisert, kan bli mer aktuell å se på i mitt studie. Informasjonssider og kommunikasjonsmål i denne tidligere forskningen er relevante for meg å bygge videre på. Jeg skal blant annet undersøke om mine resultater viser at informasjonssider, som de omtaler i denne forskningsartikkelen, også viser seg å være hovedfokus blant mine informanter. Oppgavens mål er å se hvordan de eldre selv tar i bruk internett, noe som derimot Hilt og Lipschultz ikke går så veldig mye nærmere inn på i sin artikkel (Hilt, Lipschultz 2004:59). Jeg får her en mulighet til å bygge videre på denne artikkelen gjennom å gjøre min egen undersøkelse.

Den andre vitenskapelige artikkelen som jeg har valgt å bruke er ”Attitudes of the elderly towards information and communication technologies”, skrevet av Antonio González, M. Paz Ramírez, och Vicente Viadel. Dette er et empirisk studie utført i Spania med 240 deltagere i en gruppe som er består av eldre personer. Denne studiens mål er å forstå de eldre sine holdninger til informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Studiet legger sin grunn i en spørreundersøkelser som omfatter 21 spørsmål som gjelder aktivitet, kunnskap, databruk, internett, forventninger om læremåte personlig kompetanse og selvbilde. Studiets resultat viser at Eldres holdning til ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi påvirkes av et bånd som er knyttet mellom delaktighet, dataerfaring og troen på nyttigheten av å lære seg ny teknikk (González, Ramírez, Viadel, 2012:1). Artikkelens emne er det samme som jeg ønsker å behandle i min undersøkelse. En av problemstillingene som artikkelen tar for seg, er hva slags mål de eldre har med sin konsumpsjon (González, Ramírez, Viadel 2012:7). Denne problemstillingen vil jeg også å ta i bruk i mitt studie. Denne artikkelen kunne også vært aktuell for å senere se om de to studiene kan komplettere hverandre. Etter som min oppgave kommer til å gå ut fra en kvalitativ intervju metode og artikkelen til Gonzáles m. fl., tar i bruk en kvantitativ metode, vil det være mulig å tilføye mer utførlige svar til problemstillingen min gjennom min kvalitative metode. Med disse to forskjellene kunne det utgjøre en enda større forskningsartikkel, men det er ikke noe jeg kommer til å gjennomføre i denne undersøkelsen.

Den tredje vitenskapelige artikkelen som jeg har valgt er ”The digital literacy of seniors”, skrevet av Burkhard Schäffer. Artikkelen er en internasjonal sammenligning av kvalitativ og kvantitativ empiri hvor det finnes resultat som viser eldre menneskers mediebruk med hensyn til utviklingen av informasjonsteknologi og den demografiske forandringen. Schäffer hevder

att alder og generasjonstilknytning, etter kjønn, arbeid og utdanning er de viktigste faktorene for å forutse graden av databruk, datakompetanse, og i hvilket formål internett brukes (Schäffer 2007:29). Det er hans påstand at alder og generasjonstilknytning har en rolle i internettbruk som interesserer meg, og dette er det jeg kommer til å forske videre på i min oppgave. Schäffers artikkel gjennomfører en internasjonal sammenligning, mens min oppgave kommer til å utgå, som sagt, fra lokalt materiale som hentes fra en mindre gruppe informanter. Selv om denne forskjellen er til stede kan det likevel bli spennende å se om jeg kan finne likheter med Schäffers artikkel og hvilke forskjeller disse er i forhold til mitt studie.

5. Intervjupersonene

Intervjuperson 1

Den første personen jeg intervjuet var en mann på 70 år, på Lilla cafeet, en cafe for hovedsakelig pensjonister i Lund. Han beskrev sin helse som god. Han har utdanning med bakgrunn fra folkehøyskole og hadde gått videre direkte fra denne til å starte sin jobb på Tetra Pak i Lund. Her har han jobbet hele sitt arbeidsliv. Han er ikke veldig interessert i data og internett og heller ikke det å lære seg mer om det. Når han bruker data er det kun for internett og her til å maile og å betale regninger. Dette skjer fra hans stasjonære data han bruker hjemme. Han kunne eventuelt gå inn og lese nettavisen. Han bruker data kun fire til fem timer i uken hvor han poengterte at det i hvert fall ikke var mer enn en halvtime om dagen.

Intervjuperson 2

Denne mannen på 76 år intervjuet jeg også på Lilla cafeet i Lund. Han beskriver sin helse som meget god. Utdanning har han fra folkehøyskolen med realeksamen. Han har en arbeidsbakgrunn først med ansettelse på Sveriges kreditbank. Senere endte han opp med å eie sin egen bensinstasjon i Malmö i 12 år. Så tok han seg jobb på Tetra Pak i Lund og jobbet der til pensjonsalder. Han har et positivt syn på internett og datautvikling og beskriver sin kompetanse innom dette område som svært god for sin alder. Han bruker teknikken til å betale regninger, lese avisen, og spille spill, han har også en Smartphone han bruker til å holde seg oppdatert. Hans mediekonsumpsjon forklarer han med at han deltar i et slektsforskningsprogram hvor han er avhengig av å konstant holde seg oppdatert grunnet en viktig rolle i dette programmet. Konsumpsjonen skjer mest på hans stasjonære data hjemme og ligger på mellom 1-2 timer dagen, rundt 10 timer i uken.

Intervjuperson 3

Intervjuperson nummer tre er den eneste kvinnelige representanten i denne studien, hun intervjuedes på Stadsbiblioteket. 73 År gammel med god helse. Hun er høyutdannet med

handelshøyskole og språkutdanning fra universitetet. Hun har arbeidet 30 år i bokhandel i Lund. Databruken hennes forteller hun at går ut på å Google og maile. Dette gjør hun ved hjelp av stasjonær data på bibliotek. Hun påpeker at hun verken har data eller TV hjemme, men mobil har hun, dette mest for å kunne ha kontakt med sine døtre som både bor i Stockholm og Paris. På data og internettbruk legger hun mellom 1-2 timer i uken. Det oppleves ingen problematikk med å bruke mediet.

Intervjuperson 4

En 61 år gammel mann, og den yngste deltager i studiet, også med god helse. Dette intervjuet gjordes på stadsbibliotekets kafe, Marthas Cafe. Han har gymnasieutdanning og arbeider med foreningsarbeid. Han bruker både data og internett, og dette gjør han på nettbrett, stasjonær data og bærbar data. Konsumsjonen hans innebærer 8 timer per dag hvor han både jobber, surfer og kommuniserer. Han uttrykker uro for internettfenomen som plagiat da han publiserer deler av sitt arbeid over internett. Ellers syntes han at internett er et veldig bra medium. Han føler han allerede har gode data og internettkunnskaper, men han skulle gjerne ha villet lære seg mer da han ser for seg at det er mye andre grunnkunnskaper han også kunne hatt nytte av. Teknikk er et ”must” for hans hverdag.

Intervjuperson 5

65 år gammel mann på stadsbiblioteket med utdanning som fotograf og har jobbet med dette i 30 år som lærer i Malmö. Han sier han har god helse, men problem med tinitus. Det er en selvklarhet for han å bruke internett og data i sin hverdag og jobb, både på egen stasjonær data og over mobil, dette gjør han mellom 2-3 timer per dag. Han mener han må ha et mål når han skal bruke internett. Dette dreier seg ofte om kommunikasjon og informasjonssøking. Han er for ny teknikk og ser det som noe veldig positivt. I forhold til å lære seg mer, kunne han tenke seg å vite mer i forhold til hans fotografiyrke, den digitale bildebransjen.

Intervjuperson 6

Mann, 86 år og den eldste personen jeg intervjuet. Han er høyutdannet som lege og har vært i legeyrket i 44 år før han pensjonerte seg. Han forklarer sin helse som god, med svekket hørsel og syn, noe han karakteriserer som tyngden alderen bringer med seg. Han bruker internett mest ved hjelp av sin hustru. Han ser det besværlig å se på skjermen, men mangel på kunnskap er ikke et problem. Konsumsjonen skjer over stasjonær data hjemme og foregår mellom 1-2 timer per dag. Han ser sin aldersbetingede helse som en brems for å utvikle sin internettkunnskap, men har forståelse for at det er viktig. Om han skulle lagt tiden på å lære seg mer, ville det vært i det å undersøke saker på internett da han er nysgjerrig på dette. En

komfort i at barn og barnebarn kan lære han det han lurer på, påpeker han at kanskje kan svekke hans egne evner til å lære mer på egenhånd.

6. Analysen

Jeg valgte meg informantene nokså spontant da jeg ankom plassen jeg på forhånd hadde bestemt meg for å oppsøke. Dette var som sagt på cafeer jeg har kunnskap om at eldre vist gjennom tips fra andre kjente, men også av egne erfaringer under besøkelse i disse kafeene visste jeg at det var gode steder for å treffe eldre passende til min undersøkelsesgruppe. Dette ga som sagt til slutt et resultatet av seks informanter med en meget skjev kjønnsfordeling, kun 1 kvinne og 5 menn. I undersøkelsen gjort av Hilt og Lipschultz kommer også dette frem som en problematikk, de trekker frem at selv om de ser eldre som en økende konsumentgruppe av onlineinformasjon så viser det seg at det også avstår, spesielt blant eldre kvinner (Hilt, Lipschultz 2004:3). De kvinnene jeg selv oppsøkte, innledet som regel intervju samtalen med at de ikke brukte data eller internett, noe som var uheldig for deres representasjon i undersøkelsen. Da stoppet intervjuet og jeg fikk resultatet med en overrepresentasjon av menn i min undersøkelse. Dette setter ikke noen generalisering innom emnet, min undersøkelse er tross alt gjort med kun et fåtall eldre.

6.1 Alder som konsekvens

I et sitat fra artikkelen til Leopold Abad fremkommer bakgrunnen til noe av årsaken til at jeg fikk et ønske om å gjøre et nærmere studie innom dette område. Særsilt der han løfter frem en undersøkelse som viser til at eldre fremkommer som en glemt generasjon som også behøver å tas med i den digitale samfunnsutviklingen: “At the European level, the data referred to the Indicators of the Digital Agenda 2011, in which Pillar 6 was dedicated to digital competence. This showed that while 90% of those between 16 and 24 are regular Internet users, only 46% of people between 55 and 64 are, this proportion decreasing to 25% among people between 65 and 74. This segment is as low as 20% when it comes to people between 55 and 74 with low levels of education. Based on these data, we can see that there is a generational digital divide, defined as differences in access and use of ICT in different social environments.” (Abad, 2013: 175).

Det kan diskuteres om ekstra ressurser må legges på denne gruppen da de ikke har samme fordeler som yngre mennesker som har vokst opp sammen med utviklingen av internett og digitaliseringen. At det kun er 25 prosent mellom alderen 65 og 74 år som er internettbrukere i Abads undersøkelse er svært lite. I sin store kontrast er det mellom 16 og 24 år, hele 90

prosent som regelmessig bruker internett. Fra intervjumaterialet ser jeg at de som gjerne bruker internett, savner kunnskap om både bruksområde og hvordan man skal transformere informasjonen man kan benytte seg av gjennom og på internett. I følge intervjupersonene selv skyldes det at deres generasjon ikke vokste opp med denne informasjonsteknikken og fortsatt har de i praksis en litt begrenset tilgang til den. Det er i motsetning til den selvklarhet som råder blant dagens unge i det å bruke nettet som et hverdagslig virkemiddel, både mobilt og gjennom data. Men ikke bare egen personlig interessebruk men også som jeg under forskning på emnet ser. Blant annet er MIK i dag en del av læreplanmålet til utdanningssystemet i Sverige og det er utarbeidet politiske råd for å få til et velfungerende digitalisert samfunn, både for demokratiets fordel, men også for å bedre levevilkår og sammenhørigheten i samfunnet (Carlsson 2013:49-50). Det er resonnementet til mine informanter rundt denne problemstillingen, og det tydeliggjøres en fellesoppfatning i intervjugruppen. Blant annet kan det utfra intervjuene tyde på at det savnes et engasjement til eldre når det kommer til å ta i bruk internett som et hverdagslig verktøy. Alle deler her synet på at internett er bra, bortsett fra person den første jeg intervjuet. Han finner ikke interesse av internett, men mener det likevel er bra med nettet for dem som har det.

”Internet er säkert bra för den som vill använda det, men i mitt liv är jag inte så stort viktig på det.”

For å kunne forholde seg til internett behøver et menneske vesentlige kunnskaper for å kunne gjøre dette, svar som dette gir inntrykk av manglende informasjonskapital. At internett ”sikkert er bra” kan tolkes som en ignorant betegnelse av noe som i common sence har stor betydelse i vårt samfunn i dag. MIK er ikke kun noe som burde sees som en personlig interesse hos hvert enkelt individ, men derimot handler det om en utvikling som felleskapet befinner seg opp i, og derfor berører alle delaktige i samfunnet (Carlsson 2013:91).

To av de eldre personene jeg intervjuet viser som viser seg å ha den høyeste internettkonsumpsjonen er den nest siste personen og person fire. Person fire er den yngste av deltagerne, og han forteller om en høy konsumpsjon på nivå med det jeg vil tro kan måle seg med flere i den yngre generasjonen.

”..8 timmar per dag, då båda på dator och internet..”

Fra intervjuene kan jeg konstatere et tydelig punkt, og det er at internettkonsumpsjonens tidsomfatning er varierende. I Schäffers artikkel hevder han at alder og generasjonstilhørighet etter arbeid og utdanning er de viktigste faktorene for å forutsi graden av - og kapasitet til databruk (Schäffer 2007:29). Med min undersøkelse, 8 år senere enn Schäffers undersøkelse som gjordes i 2007, ser jeg at dette fortsatt er tilfelle. Tolkningsnivået og hvordan man bruker internett innenfor denne generasjonen ligger utfra dette på samme nivå i dag. Det ser her også ut som at alder har en betydelig rolle, og da alder i form av nedsatt helse som alderdom lett kan føre med seg som en konsekvens. Når jeg intervjuet min siste deltager, som skulle bli den eldste av mine informanter, så nevner han flere ganger at helsen ikke strekker til. Da jeg spør han om det er noe som hindrer han fra å ta i bruk data, får jeg dette svaret som bekrefter akkurat denne alderstyngende fysiske konsekvensen:

” Hinder mest med tanka på hälsan, problem med närsynthet, blir trött i ögonen..”

I en alder av 86 år så er det altså en opplevd virkelighet at helsen ikke er like medgjørlig når det gjelder databruk og det digitale verktøy. Men dette betyr likevel ikke til at det er viljen til å ta til seg, eller de eldre sitt kapital av informasjonskunnskap som savnes. Helsen er et individuelt fenomen som jeg også erfarer gjennom intervjuene er god hos de fleste av personene. Det er også noe som er grunnleggende i MIK, og kan sees som det som kan gå under motivasjon og mulighet (Carlsson 2013:13). Her handler det ikke om informasjon og kunnskap som tydeliggjøres i min eldste deltagers svar, men at mediet ikke oppfattes tilrettelagt til en svekket helsesituasjon. World Health Organization har uttalt i 2002 at en ny læring innen digitaliseringen vil kunne by på muligheter til å øke livskvalitet som resultat av helsebringende muligheter ved å delta i et digitalt samfunn (González, Ramírez, Viadel, 2012:2).

At en antagelse om at alder i seg selv skal være en avgjørende faktor for dårlig mottagelse av internett, viser intervjuet med person seks at ikke holder mål. Med sine 86 år har han gitt meg noen av de mest utfyllende svarene, svar hvor det ikke er åpenlyst at de kommer fra en mann i en hans høye alder, og de viser heller ikke til antydning om et digitalt handicap. En ulikhet jeg finner er at mellom intervjuperson nummer en og person nummer seks, hvor aldersforskjellen er hele 16 år, bruker den eldste personen i hele undersøkelsen ni timer mer på data i uken enn personen som er ti år yngre. En tolkning jeg her gjør meg er at det er utdanning som spiller en rolle her. Ønske om det å utdanne seg kan ha holdt seg i live i den 86 år gamle mannen

som har en bakgrunn bestående av 44 år i legeyrket. Informant nummer seks nevner flere ganger at helsen bremses han:.

”... Jag skulle gärna vilja sett att jag kunde göra mycket mer, men det är så jobbigt när inte hälsan räcker till...”

I Gonzales og Ramirez studie konkluderer de med at eldre har troen på at de vil kunne lære om data om de holdt en god helse i en aldringsprosess (González, Ramírez, Viadel, 2012:8). Dette kan mitt studie også tyde på at det finnes bevissthet hos de eldre rundt da min eldste informant er positiv, men ser helsebegrensninger. Selv med begrenset helse kan det se ut som at han har et ønske om bruk, med en imponerende digital konsumpsjon:

”Har dator hemma, en stationär, men vi ska nog skaffa en annan som vi kan ha med oss.”

Det at han er 86 år og visert til et ambisjonsnivå som dette gir grunn til å se at eldre på lik linje med andre generasjoner er en målgruppe som burde inkluderes i digitaliseringen. Når han som eldste informant nevner interessen for bærbar data, noe det kun er han og min yngste deltager som nevner som forteller om en stor konsumpsjon via flere verktøy.

”Överallt, hemma, på jobbet, med i vardagen, surfplatta, stationär och laptop..”

Det at det tyder på utfra disse svarene at en data er tilgjengelig kan vise til at de eldre ønsker å delta i digitaliseringen. Om teknikken derimot ikke er tilgjengelig på daglig basis i omgivelsene man rører seg, blir det heller ikke et fokus på - eller et savn etter å kunne ta det i bruk. I dag er altså MIK en del av undervisningen i skolen, noe de eldre her ikke har fått oppleve. Her er det familien som har vært pådriveren til opplæring i internett og teknologi noe som ikke overasker da tidligere forskning viser til at en av hovedfordelene de eldre ser med internettkommunikasjon knyttes til familie og venner (González, Ramírez, Viadel, 2012:2). Det fremkommer også i svaret til informant to på spørsmålet jeg stiller om han kunne tenke seg å lære mer om data og internett.

“Nej jag behöver inte det, jag har bra koll och har jag problem, så frågar jag mina barn och barnbarn som jag bara ringer om hjälp”.

Tilgangen på dette hjelpemiddelet er ikke overaskende ettersom vi i dag lever i en samtid hvor digitaliseringen påvirker og styrer hvordan vi sprer informasjon og tar den til oss. Det er tydelig gjennom dette svaret at det finnes en komfort i tilgang på hjelp fra de nærmeste. Likevel uttrykkes det også et savn hos han på tilgang til akademisk kursing innom IT.

”..Då mina barn på 54 och mer har fått datautbildning alla i hopa, så tycker jag myndigheten kan införa datautbildning, när nästa generation får hjälp. Många äldre får inte den hjälpen dom behöver för att förstå, dom blir satt tillbaka av detta.”

Svar som dette kan vises å være bekreftende for de som mener at internett er et medium hvor bruksområde kan vurderes ut fra alder til individene som skal ta det i bruk. De fleste ungdommer kan stå for argumentet om at de har lært seg det meste på nettet på egenhånd, men dette kan være grunnet i samfunnsvilkårlige faktorer som den generasjonen de er del av. I Danmark for eksempel tar de for seg ”digital dialog i skolen”, det innebærer kunnskap om barn og unge i medieaktiviteter og gir inspirasjon til å sette digitaliseringskultur og trivsel med dette på dagsordenen (Carlsson 2013:65). At de eldre ikke tar kunnskapen like lett, eller ser mulighet for å utdanne seg selv innom emne er ikke så rart da de ikke har fått tilbud som dette. I følge Gonzales og Ramirez undersøkelser stadfester de at det virker som at det finnes positiv respons til brukne av data blant de eldre. Dette begrunnes med at de ser dette til slutt som et verktøy for å kommuniserer, søke informasjon og underholde seg selv i dag. Det er også en voksende trengsel for forsknings studier men også arenaer for innlæring av teknologi for eldre (González, Ramírez, Viadel, 2012:12). Flere studier innom dette emne kan bidra med kunnskap om hvordan vi også skal få de eldre integrert i MIK på lik linje som den yngre generasjonen.

At et tilbud savnes og det som konsekvens resulterer i et gap mellom generasjonene når det kommer til å delta i den digitale verden, er inntrykket jeg får fra de eldre jeg har intervjuet. Ingen nevner noe om tilbud til opplæring og innføring i den digitale samtiden. Etter å ha undersøkt nærmere om dette virkelig er en riktig beskrivelse av situasjonen, så viser det seg å ikke stemme. I Sverige tilbyr den Svenske pensjonist foreningen kurs i IT-teknikk hvor man i hvert distrikt i Sverige får muligheten til å lære deg hvordan nettbrett, data, digital kamera og Smartphones fungerer og kan brukes. I kursbeskrivelsen inngår momentene hva en kunnskap og kompetanse i medie- og informasjonsteknikk går ut på og vil gi som resultat, nemlig at IT-kunnskaper øker delaktigheten i samfunnet og gjør hverdagen lettere (<http://www.pro.se>,

11.02.15). Altså, det finnes opplæring for eldre innom medie og informasjonskunnighet. Men som Gonzales og Ramirez resonnerer seg rundt er det kanskje et behov for andre typer av innlæringsmetoder, eller rett og slett et større mer åpenlyst tilbud.

6.2 Digitale Gjøremaal

Når det kommer til internett som informasjonsmiddel, viser et studie gjort av Cole i 2003 at eldre mennesker er den mest økende gruppen som bruker internetts informasjonsmuligheter (Hilt, Lipschultz 2004:58). Dette kan gi et inntrykk av at de er nysgjerrige på mediet og har et ønske om å utforske dets muligheter. Den eldste deltageren forteller blant annet at han ikke ser kommunikasjonsdelen av internett som noe hovedgrunn til å bruke – og være på nettet. Derimot internett som et virkemiddel for informasjonssøking og hjelp til å få tilgang på informasjon er veldig aktuelt.

”... och inte minst, jag använder mig av det för att beställa böcker från bibliotek, jag är så fräck..”

Svar som dette tyder på at digital lesning mest sannsynlig ikke er i hans vokabular, som er lesing som skjer på dataskjermen gjennom tekster som er digitalt tilgjengelig, ofte kalt for e-bøker. Å lese slike tekster krever at du som leser kan navigerer ved hjelp av funksjoner i en webleser (Eckerdal, Sundin 2014:14). At dette ikke nevnes i forbindelse med bestilling av bøker på nett kan tolkes som at denne informasjonen ikke har nådd frem til han eller blitt forstått.

Denne mannen inngår også i den del av intervjupersonene som forteller meg at de er interessert i å ha oversikt på sin yrkesutvikling og litteraturen han bestiller kan betraktes som informasjonssøking, men også jobbrelatert, ettersom han presiserer at han vil holde farten med legeyrket, som han tilhørte i 44 år.

”...Jag vidmakthåller också mitt yrke genom nätet, vid att hålla mig uppdaterad av läsning.”

Også informant fem presiserer at han bruker internett til informasjonssøking for å holde seg oppdatert til sitt yrke som er fotograf:

”..Jag plockar till mig det jag behöver som inom programutveckling. Dyker det upp något nytt så tittar jag på det, då inom mina program som jag använder, som Photoshop till exempel.”

Her viser han også at han er klar over at internett er i utvikling og at han ønsker en del av den digitale forvandlingen, og at han innser at hans arbeid kan være avhengig av denne teknikken for å holdes oppdatert. I Gonzales og Ramirez studie viser de til at eldre konsumenter er den største gruppen når det kommer til å benytte seg av nyheter når de er oppkoblet til internett. Samme studie de finner denne informasjonen fra som er fra 2003 viser også til at det da var eldre som var den største gruppen konsumenter av internett (González, Ramírez, Viadel, 2012:12). Dette kan verken bekreftes eller avkreftes ettersom jeg ikke har både de yngre og en eldre gruppe informanter i mitt studie, men etter miks fokusering når det blant annet kommer til å ta teknikken inn i skolen antyder jeg at de unge er de ledende i dag.

Fenomenet informasjonssider som Hilt og Lipschultz løfter frem som hovedmål i eldre sin mediekonsumpsjon (Hilt, Lipschultz 2004:3) er i følge min undersøkning også den mest tiltrekkende aspekten på internett for de eldre jeg har vært i kontakt med til min studie. Blant annet, intervjuperson tre gir inntrykk av at dette er essensen i hennes nettbruk.

”..Nu använder jag det också till at googla och gå in på Wikipedia och vidare, söka på Wikipedia på ämnen som Aristoteles och Spinoza osv.. Går in och läser om konstnärer osv..”

At hun nevner eksakt hva slags informasjonssider hun søker på, gir meg følelsen av at hun mer enn gjerne deler dette med meg og derfor tyder det på at hun finner en glede i det. Som Abad også løfter frem som en av de tre utviklingsnivåene, den digitale bruken, det å ha glede av å kunne ta i bruk digitale ferdigheter (Abad, 2013:177). Det kan også vise at hun savner digital kunnskap, da det i følge min studie er informasjonssøking som tiltaler de eldre mest. På inngangsspørsmålet, om hun bruker internett og data, ga hun meg svaret:

”Ja visst! Jag googlar och mailar.”

Dette svaret gir også grunn til å tro at hun ser det å kunne internett og data er noe å være stolt av. Et stolthetsmoment hos en kvinne på 73 år dette er urovekkende ettersom IT ikke i dag er noe innovativt. Det gir grunn til å tro at samfunnet svikter de eldre sin mulighet til å få en

digitale kompetanse, om Google og mail blir beundringsverdig i denne aldersgruppen. Når det kommer til internett som middel for å ”slå i hjel tid”, viser det seg ikke å være like interessant derimot. Når det kommer til dette, uttaler samme kvinnen blant annet dette:

”Läser hellre, eller är ute och går och snackar med vänner.”

Ut fra dette kan det virke som at verken lesning eller kommunikasjon kan foregå gjennom det digitale verktøy. Eller som i Hilt og Lipschultz studie hvor de har intervjuet Jeanette på 67 år som er for kommunikasjon via email men konstaterer dog at det ikke kan slå kommunikasjon ansikt til ansikt (Hilt, Lipschultz 2004:6). Hun forteller at et av hennes mål med internettbruken faktisk er å holde kontakt, bakom dette ligger det en vanlig årsak blant de eldre, en datter som venter barn og i det tilfellet har hun skaffet en mobiltelefon.

...”Men nu har jag mobil för min dotters skull mest.”

Personlig og familiær internettbruk er i fokus hos de eldre i både mitt og Hilt og Lipschultz studie. Det gir folk muligheten til å dele informasjon over lange distanser og med dette holde kontakten (Hilt, Lipschultz 2004:3). Et lite overaskende moment ettersom på tvers av demografiske grupper deler de fleste menneskers ønske om et sosialt opprettholdende. Som også eksempel gjøres i Hilt og Lipschultz intervju med ”Liz 55”, som forteller at hun holder kontakten med slektninger i andre byer gjennom e-mail (Hilt, Lipschultz 2004:11).

6.3 Kompetanse

Schäffer mener i sin artikkel innom område at det viser seg at eldre menneskers mediebruk og kompetansemulighet i sammenheng med blant annet utdanning og arbeid og da dette som en avgjørende faktor i hvilken grad de eldre tar i bruk internett (Schäffer 2007:29). Dette kan også sammenknyttes med hva de gjør på internett, ettersom det viser på interessenivået.

En interesse som er sprett blant de eldre jeg har intervjuet. Informant en nevner for meg at han sjekker Aftonbladets hjemmeside en gang i blant og informant to nevner at han i ny og ne spiller kort:

”Är alltid på internet, in och kollar mina mail ibland, någon gång blir jag sugen på att gå in och kolla på Aftonbladet, så då gör jag det.”

”De tio timmarna jag lägger i veckan är samtliga på internet där jag gör ärenden, men någon gång spelar jag någonting, men bara något lätt så som kortspel eller nått som ett tidsfördriv.”

Det å kunne beherske spill online beskrives som en av ferdighetene Abad setter blant de tre teoretiske utviklingsstegene innenfor MIK som nevnt før, den digitale kompetansen. Dette gjelder også det å lese nettavisen, et informasjonssøkende og lysten til dette viser digital kompetanse (Abad, 2013:5). Jeg lurer på om at det først er da det kommer til å hensiktsløst besøke internett de eldre ikke ønsker å ha en deltagelse. Det ser ut som de vil maskere det at det internett kan tilfredsstillende som en sosial arena om de fikk mulighet til å ta del som de unge. Det er mulig at en kombinasjon av de tre stegene Abad forklarer; digital kompetanse, digital bruk og digital transformasjon vil gi eldre et mer helhetlige bilde av internetts mulighet slik som unge får sjansen gjennom skolesystemet.

Ut fra målene til informantene råder det consensus om at det er jobb og ærender som å ta for seg betaling av regninger som er deres største bruksområde i min undersøkelse, blant annet forteller informant en meg dette:

”Syfte är kommunikation och ärenden som att betala räkningar.”

Det kan sees som at det er et ønske om å være med i samfunnsutviklingen som skjer på nett, som det at nettbank er blitt et godt integrert verktøy når det kommer til å betale regninger og gjøre andre tjeneste i bank. Det viser at den digitale forvandlingen som Abad nevner i sine tre steg også er oppfylt (Abad, 2013:5). De eldre i denne gruppen tar imot nettets verktøy og behersker det. Dette er en lettende samfunnsfunksjon, intervjuene forteller at flere av de eldre tar i bruk dette, det kan vise at de også ønsker å holde seg oppdaterte på lik linje som yngre grupper.

Leopold Abad skriver i sin artikkel: ”One of the objectives for digital literacy of older people and their inclusion in the information society should be to achieve a sufficient quality of life in old age, which may allow older persons to lead a fuller and more participatory life and can serve as essential instruments in promoting their civic participation.” (Leopold Abad, 175).

Dette er høyst relevant som et forspråk for styrket av MIK blant de eldre. Å kunne ta del i samfunnet gjennom å kunne benytte seg av det digitale mediets funksjon burde sees åpenbart

som krav på god levestandard. Dette er det tydelig ikke da de eldre i føle mine intervjuer føler de havner bakpå, noe min intervjuperson to deler med seg:

”Jag tänker på dom i våran generation som inte har fått någon upplärning och inte kan ta sig fram i denna teknik. Det kan föra till kaos för att min generation inte vet hur man tar det i bruk, och hamnar bak i samhällsutvecklingen.”

Det kan virke som han føler seg alene om sitt over gjennomsnittlige digitalt kompetansenivå og at han ønsker å være en stemme for de som har havnet bakpå. I 2011 ble det i Sverige opprettet en fremtidskommisjon for å kaste lys på de samfunnsutfordringer Sverige har fremfor seg på langsikt, medieutviklingen står her som en utfordring, en utfordring for demokratiet. Kommisjonen løfter blant annet frem at det økende medielandskapet leder til gruppeforskjeller når det kommer til å kunne ta del i informasjon og nyheter (Carlsson 2013:49). Det er altså mangel på media og informasjonskunnskap. I dag er det innenfor IT-politikken i Sverige et mål at landet skal være best i verden på å ta i bruk digitaliseringens muligheter. IT skal i følge agendaen være en støtte for medborgerdialog og bidra til medborgerens kunnskap, engasjement i samfunnet, innsyn og innflytelse (Carlsson 2013:47). Om min mest erfarne intervjupersons ytring skulle representere Sveriges eldre generasjon, er det brister i en slik agenda. Det har kanskje noe med å gjøre at det høye fokuset ligger innom skolepolitikken og dermed treffer flest ungdom, da det innom utdannelse politikken er læreplanmål hvor de fleste ulike aspekter av MIK fremkommer (Carlsson 2013:47).

Når en analyse gjøres av eldre mennesker og deres mediekonsumpsjoner er faktorer som den opplevde fordelen og kompetansen, to viktige deler man burde ta hensyn til, som Abad Leopold skriver i sin forskning. En fordel som jeg utfra de kvalitative intervjuene jeg har utført, ser at oppleves som stigende når jeg prater med de med en høyere utdanning, informanter med universitetsbakgrunn. At vi behøver en form for utdannelsessystem når det kommer til å lære digitale ferdigheter og dette spesielt bedret for eldre oppfattes fra intervjuene. Det kan også tyde på utfra mine intervjuer at viljen til å ta del av dette styrkes med å allerede ha et akademisk kunnskapshabitus innom andre felter, og at det er disse eldre som da skiller seg ut å løfter et slikt kunnskapskrav for sin gruppe. Det er likevel ikke noe jeg vil trekke frem som en selvfølge da han som fremkommer som den personen med det høyeste engasjementet til internett er en mann uten universitetsbakgrunn. Det går som sagt ikke å

generalisere med et så lite knippe informatører og en slik hypotese blir derfor vanskelig å sette i dette studie.

Det er et eksempel på dette i min mest ambisiøse internettbruker intervju hvor jeg finner grunnlag for at ønske om å lære blant de eldre er i høyeste grad tilstede, uansett universitetsbakgrunn eller ei. Det vankes et høyt ambisjonsnivå og en historie innom yrkeslivet med stor variasjon, og også en tidlig interesse for internett.

”... jag är med i styrelsen för denna forskningsgrupp, alltid uppkopplad grundat i detta...”

Han har delt yrke med den jeg intervjuet som viser seg å være minst positiv til internett, men det finnes et skille i bakgrunn som kan forklare eventuell forundres på hvorfor to med samme yrke kan ha en såpas stor kontrast til noe såpas allment.

Den mest aktive internettbrukeren i min intervjugruppe gir derimot svar som ikke støtter denne eventuelle hypotesen. Det kommer frem i hans svar på inngangsspørsmålet om han bruker internett og data. Her gir han meg et godt motivert svar som ikke støtter opp eventuelle antagelser som at målet med en internettkonsumpsjon påvirkes av utdanning:

“Vi använder data båda till betala räkningar, deklarerar, aldrig blivit utbildad mer en på Tetra Pak da vi skulle slå in på data hur vi hade gjort da ville vi få reda på vad och hur man gjorde detta, inte bara varför. Så en gång bytet jag lösenord, som ledde till system ”krasch” och utbildning i Tetra Pak pga. lösenord som strulade till systemet, sen vart jag invalt i facket för att jag startat lösenord processen som ledde till denne utvecklingen”.

Her fremstår han som en person som har hatt et høyt ambisjonsnivå gjennom hele livet og derfor er den av personene jeg intervjuet som var personen med de mest deskriptive svarene. Også et eksempel på at digitale ferdigheter er noe som karakteriseres som en livslang utviklingsprosess (Carlsson, 2013: 20). Dette svaret viser også at han har stått i front for sin egen internettlering, noe som kanskje er grunnen for at han i dag er positiv og godt belest på dess funksjoner og også hans generasjons manglende kunnskap om det.

7. Sluttdiskusjon

Det helhetlige inntrykket jeg sitter med etter å ha intervjuet de seks eldre personene til denne undersøkelsen er at de selv ikke mener det er savnende kompetanse og vilje det står på når det kommer til å anpasse seg til media og informasjonsskunnighet, men mer slik digitaliseringen i samfunnet er oppbygd. Et ønske om tilgjengelighet på kunnskapssentrum for å kunne utvikle evner kommer opp. Og slik jeg selv oppfatter det er det mange tiltak gjort for å integrere ungdom inn i den digitale samtiden, men særdeles liten fokus i samfunnet på den eldre gruppen samfunnsborgere. Noe jeg utfra mine informanter oppfatter som synd, men også noe som kunne vært unngåelig da de alle har hver sin type aspekt av ferdigheter innom feltet. De tre teoretiske grunnferdighetene Leopold Abad tar opp, bruk, kompetanse og transformasjon, er tilstedeværende mer eller mindre hos alle mine eldre. De har en oppfattelse av hva internett er, de kan ta til seg informasjonen nettet har å by på og de kan også kommunisere og dele informasjon gjennom den digitale verdenen. Det viser seg derimot at de alle mer eller mindre mangler grunnleggende opplæring i digitalisering og kunnskapen om internettbruk. Om det vil bli gjort større tiltak, som også vil være synlig for de eldre ser det ut som i følge mine informanter i mine seks intervjuer øke kunnskapskapitalen innom den eldre samfunnsgruppen. Slik det legges fokus på gjennom utdanningssystemet i dag ved hjelp av nye reformer til skoleplanen fra en tidlig start. Om dette likestilles på samme nivå er det ingenting som ikke tyder på at den eldre generasjonen vil kunne ta seg inn på arenaen og bli like delaktige aktører innenfor media og informasjonsskunnighet som den yngre garde tyder på å være i dag. Det råder et syn på internett som et nyttig og funksjonelt og absolutt behøvelig for utvikling i samfunnet blant de seks eldre. Det er ikke nødvendigvis noe for hvert enkelt individ men det helhetlige bilde av internett er positivt. Det er tydelig at det finnes både engasjement for egen læring men også sin fullstendige generasjons læring og et reflektert syn på at de som demografisk gruppe ligger bak i utviklingen. Dette stopper de ikke fra å kunne være ”online”, men tydelig savnes det rammeverket som media og informasjonskunnskap i dag tilbyr den yngre generasjonen.

Noe jeg ikke har gått videre inn på i min forskning er de eldre sin holdning til sosiale medier, noe som jeg også finner interessant og høyst relevant for det samfunnet vi i dag lever i. Det vises også i undersøkelser gjort i vår tid, siden 2009 er det firedoblet brukere over 60 år på Facebook, og at det stadig er flere eldre som infiltrere seg i også andre sosiale medier som Snapchat, Twitter og blogger (Aftenposten, 2015.05.29). En undersøkelse hvor man ser på årsaken til den stadige økningen ville være en interessant komplettering til mitt studie..

8. Kilder

8.1 Trykte kilder

Best, Joel (2001). *Damned Lies and Statistics. Untangling Numbers from the Media, Politicians, and Activists*. Berkeley: University of California Press

Carlsson, Ulla (2013): *Medie och informationskunnighet i Norden, en nyckel til demokrati och yttrande frihet*, Nordicom/the international clearinghouse on Children, youth and Media, Göteborgs universitet, Alle tryckteam AB, Bohus 2014

Eckerdahl, Rivano Johanna, Sundin, Olof (2014). *Medie & informationskunnighet – en forskningsantologi*. Svensk biblioteksförening

Ehn, Billy och Löfgren, Orvar (2012). *Kulturanalytiska verktyg*. Malmö: Gleerups

Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke (Red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Statistics Sweden 2009), *Demographic reports:2009:1* (The future population of Sweden 2009–2060, SCB-Tryck, Örebro

Östbye, Helge, Knapskog, Karl, Helland, Knut & Larsen, Leif Ove (2003). *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber

8.2 Elektroniske kilder

<http://www.aftenposten.no/amagasinet/Na-skyller-eldrebolgen-innover-sosiale-medier-8034885.html> publisert Oppdatert: 2015.05.29

Abad, Leopold (2014), ”Media Literacy for Older People facing the Digital Divide: The e-Inclusion Programmes Design”, School of Humanities and Communication at the CEU San Pablo University in Madrid (Spain)

<http://forskning.no/aldring-forebyggende-helse-sosiale-relasjoner-informasjonteknologi/2014/07/slik-kan-eldre-fa-mer-publisert-2014.08.06>

González, Antonio, Ramírez, M. Paz, Viadel, Vicente (2012). Attitudes of the elderly towards information and communication technologies. Taylor & Francis Group, LLC

<http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=73f31bd6-6f51-4a5b-853b-10e651cdceda%40sessionmgr110&vid=5&hid=117>

Hilt, Michael L., Lipshultz, Jeremy H (2004). Elderly Americans and the internet, e-mail, tv news, information and entertainment websites. University of Nebraska—Omaha. Taylor & Francis Inc.

<http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=cf003177-86e7-41cd-bedb-42b3edf3ed9f%40sessionmgr4002&vid=5&hid=4102>

Schäffer, Burkhard (2007). The digital literacy of seniors. Universität der Bundeswehr München, Germany

http://www.worlds.co.uk/pdf/validate.asp?j=rcie&vol=2&issue=1&year=2007&article=3_Schaeffer_RCIE_2_1_web

8.3 Notat

Visse deler av oppgaven har fremkommet sammen med medelev Alexandros Kourkakis.

9. Bilag

Intervjuer

intervjuperson 1

Man, negativ till nätet

Ålder, kön, etnicitet?

70 år, man, svensk

Bakgrundsfrågor: utbildning: jobb, hälsa?

God hälsa, folkskola, Tetra pak.

Mediekonsumtion: vart, när, hur? Stationär dator, mobil?

Inte Smartphone, har mobil men den är bara till att ringa med.

Vad gör du på datorn? Jag Mailar.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni datorer?

Inte ens en timme om dagen, en halvtimme kanske. Ungefär 4-5 timmer i veckan, absolut inte mer än en halvtimme om dagen.

I vilket syfte? Kommunikation? Information? Tidsfördriv? Underhållning?

- Syftet är kommunikation och ärenden som att betala räkningar.

Vilken typ av media? internet, dagstidningar, tv, radio?

- Är alltid på internet, in och kollar mina mail ibland, någon gång blir jag sugen på att gå in och kolla på aftonbladet så da gör jag det.

Finns det något som hindrar er från att använda datorer?

Nej.

Vad tycker ni om ny teknik? (attityder)

Inte så jäkla intresserad. Jag börjar undra om man måste ha denne förbannade informationen man hele tiden ser, jag köper inte det alltså. Det var trevligt när mobilen kom, men utvecklingen nu, på detta viset kunde jag aldrig drömma om, man måste ju kolla telefonen hela tiden, man kan inte sova, cykla köra bil utan att kolla på telefonen, det är bara störande.

Vad tycker ni om internet? (attityder)

Internet är säkert bra för den som vill använda det, men i mitt liv är det inte så viktigt.

Hade ni velat lära er mer om datoranvändning och internet?

Mycket tveksam till det, det finnas så mycket andra saker som är viktigare här i livet än att sitta framför datorn, jag vill hellre ut och röra på mig, osv..

intervjuperson 2

Man, positiv

Ålder, kön, etnicitet osv?

76 år, man, svensk.

Bakgrundsfrågor: utbildning: jobb, hälsa?

Folkskola, bank & bensinmackägare, god

Använder ni datorer och internet?

Vi använder dator båda till att betala räkningar och att deklarerat. Jag har aldrig blivit utbildad mer än på Tetra Pak då vi skulle slå in på dator hur vi hade gjort då ville vi få reda på vad och hur man gjorde detta, inte bara varför. Så en gång bytte jag lösenord, som ledde till en systemkrasch och utbildning i Tetra Pak pga lösenord som strulade till systemet. Sedan var jag invald i facket för att jag startat lösenord processen som ledde till denne utvecklingen.

Mediekonsumtion: vart, när, hur? Stationär dator, mobil?

Dagstidning, tv, mest på kvällen, lyssnar på radio om det är någon intressant sport, tid till det nå när jag inte jobbar. Dator hemma, det mesta händer hemma, vi har ett sådant bredband från Comhem med båda telefon, internet och tv i abonnemanget, detta är smart.

Mobilsurf?

Ja jag har en moderna telefon, sen när jag väl har lärt mig den så är det bra.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni datorer?

Datorn står på hela dagen, Dalbys analogiska släktforskning, jag er med i styrelsen i denna forskningsgrupp, alltid uppkopplat på grund av detta. Tittar på mail osv for att hålla mig uppdaterad.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni internet?

Någon timme 1-2 timmer per dag. 10 i veckan kan vi nog säga.

Finns det något som hindrar er från att använda datorer?

Nej jag tror jag är rätt så haj på det for att vara min ålder, nu för tiden föds generationen in i det och med lättare tillgång till det också.

Tillgång?

Mobilsajter, förste gång jag använde min smarttelefon var på en Tetrapakresa med smartphonen, jag fick inte svara när det ringde, och kollegorna undrade i bussen om nån inte kunde få tyst på den telefonen men då svarade jag att "nej det kan jag inte", jag kunde inte stänga. Förstod det inte då, men nu med barnbarnen och barnen till hjälp förstår jag den.

I vilket syfte använder ni medier? Kommunikation? Information? Tidsfördriv?

Underhållning?

De tio timmarna jag lägger i veckan är samtliga på internet där jag gör ärende, men någon annan gång spelar jag någonting men bara något litet som något kortspel, som ett tidsfördriv. När man är och handlar, ärende, överföra pengar på mobilen när man ska betala, jag har inte så mycket pengar på mitt kort vanligtvis. Använder Skandia banken, den är gratis, det gäller att spara pengar vet ni. Min fru är på Facebook men i mitt namn. Det står i mitt namn i samband med släktforskningen jag är med i.

Vad tycker ni om ny teknik? (attityder)

Ny teknik jag tycker det är bra, men jag tänker på dom i våran generation som inte har fått någon upplärning och inte kan ta sig fram i denna tekniken. Det kan föra till kaos för att min generation inte vet hur man tar det i bruk, och hamnar bak samhällsutvecklingen.

Jag är skeptisk då mina barn på 54 och mer har fått data utbildning, alla i hopa så tycker jag myndigheten kan införa datautbildning, när nästa generation får hjälp.

Många äldre får inte hjälpen dom behöver för att förstå, dom blir satt tillbaka av detta.

Vad tycker ni om internet? (attityder)

Om internet tycker jag om det, men da som en mer praktisk och inte en nöjesgrej, frugan har t.ex anmald sig på LKF bostäder för lägenhet i Lund, vi vill flytta hit. Jätte bra till släktforskningen jag er med om, vi som hjälper till att utbilda bibliotekspersonalen i samband med detta projekt.

Hade ni velat lära er mer om datoranvändning och internet?

Nej jag behöver inte det, jag har bra koll och har jag problem så frågar jag mina barn och barnbarn som jag bara ringer om hjälp

Känner ni ett behov att kunna använde internet och ny teknik?

Det är et Behov för internet som ny teknik, man måste ha det i dag för att hänga med, deklARATIONEN t.ex får man ju nu kvittot på att man har lämnat in. Det får man inte sådan jag gjorde innan, då man lämnat det på posten.

Något socialt behov?

Nej men just nu bråkar jag lite med Högevallsbadet här i Lund. Dom har ett handicapbad, men här kommer man inte till då jag känner en man som va med om en bilolycka och nu har rullstol. Han skula ville bada, men det blir inte prioriterad. Så nu kommunicerar jag med dom över nätet och det blir träff med kommunen 7 januari, sociala biter som kommunikation på nätet kan ställa till.

intervjuperson 3

Dam, stadsbiblioteket

Ålder, kön, etnicitet?

73 år, kvinna, svensk

Bakgrundsfrågor: utbildning: jobb, hälsa?

Handelsstudent, språkutbildning på universitet, bokhandel, frisk

Använder ni datorer och internet?

Ja visst, jag googlar och mailar

Mediekonsumtion: vart, när, hur? Stationär dator, mobil?

På biblioteket, jag är inte som de flesta, jag har ingen TV och ingen dator hemma, men nu har jag mobil för min dotters skull mest. Jag använder stationär dator. Jag har inte mobil för att surfa men för nödsyften, just för min dotter som väntar barn.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni datorer?

2 timmar i veckan.

Finns det något som hindrar er från att använda datorer?

Nej, eller jo, men jag vill inte ha dator så mycket, men jag lärde mig mail för 5 år sedan och det var inga problem. Nu använder jag det också till att googla och in på Wikipedia osv, söka på Wikipedia på ämnen som Aristoteles osv. Går in och läser om konstnärer osv. bättre och vara ute i naturen och att läsa fina böcker. Nu läser jag en jättefin bok av författarinnan Barbara Constantine.

Tillgång? Hade ni använt er mer av internet ifall ni hade haft tillgång till det?

Mest för att hålla kontakt.

I vilket syfte använder ni medier? Kommunikation? Information? Tidsfördriv?**Underhållning?**

För att hålla kontakt och upplysningar, Google, Wikipedia. Läser hellre eller är ute och snackar med vänner.

Vad tycker ni om ny teknik? (attityder)

Bra på något sett men folk som går och tittar på sin mobil hela tiden längs vägen skadar sig, de går in i lyktstolpar osv, och krockar. Jag cyklar inte hellre längre jag är för lat. Nackdelar med kommunikationen. Det är på gott och ont.

Vad tycker ni om internet? (attityder)

Samma sak, båda bra och dåligt, jag skulle åket till Berlin för några år sedan så jag skickat ett vackert brev, så fort hon fick det så blev hon glad för datorn hade pajat så hon hade inte fått läst mailet. Brev fungerar också. Blir det strömavbrott så måste all business stänga, och mobilen kan ju inte laddas om det blir strömavbrott, men en fast telefon kan man ha batterier på, jag har alltid batterier hemma.

Hade ni velat lära er mer om datoranvändning och internet?

Nej. Det jag kan nu, det räcker nog livet ut.

I sådana fall, vad inom detta ämne, och i vilket syfte?

Känner ni ett behov att kunna använda internet och ny teknik?

Vilken teknik då.. nej det räcker så länge det finns telefon och det finns brev, ibland bryr jag mig inte om att maila eller ringa, man springer ju på folk tänker jag, går du härifrån ned till stortorget träffar du folk du känner, lund er så litet. En vanlig stekpanna en vattenkokare, det räcker för mig. Bra att det finns, men det finns nackdelar, du registreras överallt, allt blir övervakat.

intervjuperson 4

Ålder, kön, etnicitet osv?

61, man, Iran

Bakgrundsfrågor: utbildning: jobb, hälsa?

Gymnasiet utbildning, 9 årig, arbetar med föreningsarbete, god hälsa

Använder ni datorer och internet?

Dator och internet.

Mediekonsumtion: vart, när, hur? Stationär dator, mobil?

Överallt, hemma på jobbet.

Både och, surfplatta, stationär dator och laptop, jag har en vanlig mobiltelefon, ingen Smartphone. Jag har min surfplatta om något annat behöves när jag inte har tillgång till dator.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni datorer?

8 Timmar

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni internet?

Beror på, men 8 timmar per dag, då både på dator och internet, jag nätsurfar, kontakter myndigheter i samband med jobbet, tar emot brev, hjälper människor

Finns det något som hindrar er från att använda datorer?

Kunskap, jag skriver noveller och publicerar på forum på internet, här oroar jag mig för plagiat. Det finns mycket annat kaos i internetvärlden, juridiska, copyrights osv. En del faror, informationsgranskning, av olika företag, andra människor på nätet som oroar dig. Politiska inlägg osv..

Tillgång? Hade ni använt er mer av internet ifall ni hade haft tillgång till det?

I vilket syfte använder ni medier? Kommunikation? Information? Tidsfördriv?

Underhållning?

Jobb, kommunikation, och skrivandet

Vad tycker ni om ny teknik? (attityder)

Jättebra, beror på hur man tänker, tekniken som en kniv man kan laga god mat med den men man kan också använda den för att döda, precis som vatten, man kan dricka det, men också drunkna i det, det finns två sidor.

Vad tycker ni om internet? (attityder)

Internet är bra, mycket bra.

Hade ni velat lära er mer om datoranvändning och internet?

Det viktigaste för att kunna hantera en dator är grundkunskap, spara filer osv, tekniska grundfrågor.

I sådana fall, vad inom detta ämne, och i vilket syfte?

Ett recept på hur man går till väga med allt som finns på nätet och dator

Känner ni ett behov att kunna använda internet och ny teknik?

Ja det är ett måste för min vardag.

Intervjuperson 5

Fotograf,

Ålder, kön, etnicitet osv?

65 år, man svensk

Bakgrundsfrågor: utbildning: jobb, hälsa?

2 fotograf, jobbet med det i 30 år så som lärare på en skola i Malmö, bra häls förutom tinnitus.

Använder ni datorer och internet?

Ja

Mediekonsumtion: vart, när, hur? Stationär dator, mobil?

Dator hemma, internet på mobil, stationär dator

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni datorer?

Dagen 2-3 timmar, nu klipper jag film så det blir lite på nätterna också.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni internet?

Nja, går ut och kollar mail och Facebook om jag skal kolla något speciellt där, jag måste ha et syfte när jag går på nätet.

Finns det något som hindrar er från att använda datorer?

Nej absolut inte jag tycker det är trevligt.

Tillgång? Hade ni använt er mer av internet ifall ni hade haft tillgång till det?

I vilket syfte använder ni medier? Kommunikation? Information? Tidsfördriv?

Underhållning?

Informationssökning, ärendet som speciellt, kontakt med mina kompisar inget Tidsfördriv, kollar jag tv så kollar jag sporten och nyheterna osv, måste vara relevant.

Vad tycker ni om ny teknik? (attityder)

Ja jag är absolut för det, väldigt positiv.

Vad tycker ni om internet? (attityder)

Skitbra ju, jäkla utveckling, hade bilarna hatt samme utveckling som internet hade de kostat 4000 kronor i dag.

Hade ni velat lära er mer om datoranvändning och internet?

Den digitala bild branschen

I sådana fall, vad inom detta ämne, och i vilket syfte?

Till mitt fotografjobb, om jag fick informationen jag behövde.

Känner ni ett behov att kunna använda internet och ny teknik?

Ja, jag plockar till mig det jag behöver som inom programutveckling. Dyker det upp något nytt så tittar jag på det, då inom mina program som jag använder, som Photoshop t.ex.

Intervjuperson 6

man, läkare

Ålder, kön, etnicitet osv?

86 år, man, svensk

Bakgrundsfrågor: utbildning: jobb, hälsa?

Utbildning, läkarexamen, huvudämne onkologi

Ca 44 år, i läkaryrket

Hälsan er god, dock reception hörsel, syn, somatiska besvär, åldertyngande besvär

Använder ni datorer och internet?

Dator internet, mycket i familjen min hustru er duktig på det, jag är inte duktig, enheten där jag jobbet hade vi egen hjälp så för bekvämt att andre gjorde det, min fru har läste det, jobbigt å se skärmen, astigmatismen, jag kan förstå men läser en del på internet men tycker bättre om att läsa papperstidningar, läser mer noga da

Mediekonsumtion: vart, när, hur? Stationär dator, mobil?

Har dator hemma, en stationär, men vi ska nog skaffa en annan som vi kan ha med oss.

Har vanlig mobil för att ringa med, samma problem som att titta på datorskärmen, då det också här är så liten text. Barnbarnen tar reda på allt via sin smartphone. Jag tycker det är en trygghet att ha mobil om något händer, då underlättar att ta kontakt med människor.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni datorer?

Det är väl ett par timmar om dagen, två om dagen, men inte mer, och det händer bara med hjälp av hustrun.

Hur många timmar om dagen/veckan använder ni internet?

Samtliga av de timmar jag är vid datorn, alltså två timmar om dagen.

Finns det något som hindrar er från att använda datorer?

Framst hälsan, problem med närsynthet, blir trött i ögonen. Inte något kunskapsmässig. Jag kan nog klara det jag tycker är jobbigt.

Tillgång? Hade ni använt er mer av internet ifall ni hade haft tillgång till det?

Har tillgång till dator hemma.

I vilket syfte använder ni medier? Kommunikation? Information? Tidsfördriv?

Underhållning?

Tar reda på saker och ting, och min hustru använder nätet till att betala räkningar. Inte minst använder jag mig av internet för att beställa böcker jag har på bibliotek, jag är så fräck. Jag vidmakthåller också mitt gamla yrke genom internet, främst igenom att läsa och hålla mig uppdaterad. Kommunikationsdelen av nätet, inte mycket via datorn men lite grann via e-post, ingen stor artikel i internetanvändning.

Informationssökning, ärenden, och det där med att hålla koll på ekonomin.

Vad tycker ni om ny teknik? (attityder)

Imponerad men jag förstår inte allt. Ny teknik är positiv tycker jag, vi inser att vi måste leva med det och det är väl bara en tidsfråga innan man inte längre man kan läsa tidning i pappersform. Snart finns det väl ett nobelpris för it-teknik också.

Hade ni velat lära er mer om datoranvändning och internet?

Ja det hade jag, om det inte var för jobbigt. Jag inser ju att det är det som gäller för framtiden, mina barnbarn kan allt. Jag har redan gjort mig en lista med sociala medier, Facebook och Instagram, där hemma som jag inte begriper särskild mycket. I min mogna ålder så ser man till sina behov, i övrigt bryr man sig inte så mycket. Sociala medier är inte för mig.

I sådana fall, vad inom detta ämne, och i vilket syfte?

Huvudsakligen internet, tar reda på saker och ting, man är ju nyfiken.

Känner ni ett behov att kunna använda internet och ny teknik?

Ja, men det är inte mitt huvudbehov, vi klarar oss och är omgivna av folk som kan detta, man blir nog lite bekväm av det. Jag skulle gärna sett att jag kunde göra mycket mer, men det är så jobbigt när hälsan inte räcker till.